

Lokale Educatieve Agenda 2016 - 2018

Leidschendam-Voorburg

Gemeente
Leidschendam-Voorburg

Lokale Educatieve Agenda 2016 - 2018

Leidschendam-Voorburg

Voorwoord

De afgelopen periode is met veel partijen hard gewerkt aan de onderwijsvisie en de uitwerking daarvan in de Lokale Educatieve Agenda. Het resultaat mag er zijn! Er zijn afspraken gemaakt en concrete activiteiten gepland.

De ambitie uit de onderwijsvisie om een samenhangend beleid te ontwikkelen voor kinderen van 0-20 jaar is vertaald in concrete acties voor de komende twee jaar.

De ontwikkeling van integrale kindcentra, goede duurzame schoolgebouwen, bereikbaarheid van het onderwijs voor iedereen, aandacht voor beweging en cultuur, de techniekagenda; dit zijn onderwerpen die concreet gestalte krijgen of verder in samenhang worden ontwikkeld. De samenwerking tussen scholen, gemeente, kinderopvang en andere partners in zorg, sport en cultuur is daarbij van groot belang.

Anja Hagedooren, bestuurder Panta Rhei:

“Met elkaar hebben wij een inspirerende Agenda voor de komende jaren opgesteld. Het was mooi om te ervaren dat iedereen zijn steentje wil bijdragen aan brede ontwikkeling van kinderen in Leidschendam-Voorburg.”

Krijn van Putten, clusterdirecteur Lucas Onderwijs:

“Met deze LEA is een stap voorwaarts naar een toekomst waar de gemeente en de schoolbesturen het welzijn van kinderen als uitgangspunt hebben: aandacht voor gezonde en veilige schoolomgeving en het stimuleren van samenwerking tussen partners om in de vorm van integrale kindcentra de ontwikkeling van kinderen zo goed mogelijk te stimuleren.”

Dak Kindercentra:

“Bij Dak Kindercentra werken wij in kindcentra samen aan een mooie toekomst voor elk kind. Wij zijn partner in het vormgeven aan de doorgaande ontwikkelingen voor kinderen. Dat doen we met onze kinderdagverblijven en peuterspeelzalen in samenwerking met basisscholen en andere netwerkpartners in de gemeente. Met deze Lokale Educatieve Agenda spreekt de gemeente Leidschendam-Voorburg haar aandacht uit voor deze ontwikkeling.”

Yvonne Bood, Vlietkinderen:

“Kinderopvang en onderwijs zijn elkaars natuurlijke partners. Beiden dienen zij het belang van het kind en zijn maatschappelijke omgeving.”

Harrie Ozinga, programma-manager Techniekmenu Leidschendam-Voorburg:

“De LEA maakt het mogelijk uitdagend wetenschap- en techniekonderwijs voor samenwerkende basisscholen op te zetten en te borgen in samenwerking met het Corbulo College en het lokale bedrijfsleven.”

Peter van den Berg, manager Sport en Welzijn:

“Een stralende toekomst met kansen voor kinderen. Daar gaat de Brede School samen met de kindcentra en andere partners uit de wijk voor. Door met elkaar de kinderen hun eigen talenten te laten ontdekken en ontwikkelen, stijgt o.a. hun zelfbeeld.”

Saskia Bruines, wethouder Onderwijs:

“Ik ben blij met de enorme betrokkenheid van onze partners bij het maken van de Lokale Educatieve Agenda. Met de uitvoering van de speerpunten en ambities heb ik er het volste vertrouwen in dat deze agenda het onderwijs in de gemeente Leidschendam-Voorburg nog beter maakt.”

Leeswijzer

De onderwijsvisie telt zes speerpunten:

- Integrale Kindcentra
- Brede scholen voortgezet onderwijs
- Gezonde en veilige scholen
- Onderwijshuisvesting
- Relatie Onderwijs/arbeidsmarkt
- Passend Onderwijs

In de Onderwijsvisie uit 2015 staat waarom de visie tot stand is gekomen en worden de zes speerpunten genoemd. De speerpunten worden, ter verduidelijking, in de LEA herhaald.

De zes speerpunten uit de Onderwijsvisie zijn in de LEA uitgewerkt in:

- Ambitie: Wat?
- Acties: Hoe?
- Planning: Wanneer?
- Verantwoordelijkheden: Wie neemt het initiatief?
- Kosten (indien bekend)

De onderwijsvisie is tot stand gekomen in 2015. Landelijke of lokale ontwikkelingen in 2016 worden in de bijlage genoemd.

Totstandkoming

De Lokale Educatie Agenda 2016-2018 is tot stand gekomen door een samenwerking tussen de gemeente Leidschendam-Voorburg en:

- CJG
- DAK Kindercentra
- GGD
- Huygens Lab
- Jeugdformaat
- Jeugdgezondheidszorg
- Kindercentrum Ziezo
- Montessorivereniging Nieuw Vreugd en Rust
- Platform Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt
- ROC Id College
- Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Primair Onderwijs
- Samenwerkingsverband Passend Onderwijs Voortgezet Onderwijs
- Schoolformaat
- Small Steps
- Sport en Welzijn Leidschendam-Voorburg
- Stichting Kinderopvang Zoeterwoude
- Stichting Lucas Onderwijs
- Stichting Panta Rhei
- Stichting Scholengroep Spinoza
- Stichting Vlietkinderen

Ambtelijke trekkers vanuit afdeling Sociaal Maatschappelijke Ontwikkeling:

- Integrale Kindcentra: Ton van der Weele
- Brede scholen voortgezet onderwijs: Ton van der Weele
- Gezonde en veilige scholen: Monique de Booij
- Onderwijshuisvesting: Bert Drenth
- Relatie Onderwijs/arbeidsmarkt: Monique Doornkamp
- Passend Onderwijs: Desirée de Koning

14,223 mm

Speerpunt 1 Integrale Kindcentra

Wij kiezen in Leidschendam-Voorburg voor de ontwikkeling van Integrale Kindcentra (IKC). Een IKC is een voorziening voor kinderen van 0 tot 12 jaar. Kinderen spelen, leren en ontwikkelen zich. Het centrum biedt kinderen op vraag van ouders een uitgebreid dagprogramma gedurende het hele jaar. Een IKC is een voorziening waarin ten minste organisaties voor onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en buitenschoolse opvang in één organisatorische eenheid zijn samengevoegd (PO Raad, 2013).

Integraliteit vanuit een gedeelde visie

De IKC's in Leidschendam-Voorburg richten zich op de brede ontwikkeling van het kind. Ze bieden een rijke, diverse en inspirerende leef- en leeromgeving. Kenmerkend is een integraal aanbod van kunst en cultuur, natuur, sport, muziek, creativiteit, ontspanning, onderwijs, opvang en opvoeding. Doordat een IKC werkt volgens één pedagogische en educatieve visie, kunnen kinderen hun talenten optimaal ontwikkelen. Het IKC biedt doorlopende ontwikkelingslijnen, dagarrangementen en kind nabij zorg.

Combinatie van arbeid en zorgtaken

We bundelen met de IKC's voorzieningen, bij voorkeur op één plek. Dit maakt het voor ouders mogelijk om arbeid en zorg voor hun kinderen te combineren. De centra kunnen uitgroeien tot het hart van de wijk. In aansluiting op de behoeften van een wijk brengen we ook voorzieningen voor ouders en buurtbewoners in het IKC onder.

Meer dan een samenwerking

Onderwijs, kinderopvang, peuterspeelzalen, buitenschoolse opvang en eventuele andere maatschappelijke voorzieningen vormen in het IKC één nieuwe organisatie onder één aansturing. De IKC's in Leidschendam-Voorburg bieden, mede vanuit de gedeelde pedagogische en educatieve visie, een krachtige pedagogische omgeving. Men ontdekt daarbij geen tegenwerking door gescheiden organisatorische regels, belangen en verantwoordingsmechanismen. Niet de partijen en voorzieningen, maar het kind staat centraal.

Speerpunt 1: Integrale Kindcentra

Ambitie 1: Het Integraal Kindcentrum is één organisatie voor ontwikkelen en leren			
Toelichting: Een Integraal Kindcentrum is een voorziening voor kinderen van 0-13 jaar waarbij een uitgebreid dagprogramma wordt geboden. Uiteindelijk worden Kindcentra wettelijk verankerd. Daarvoor is landelijke regelgeving in voorbereiding. Op lokaal niveau willen we nu al stappen zetten om te komen tot integrale Kindcentra. Een Kindcentrum is geen doel op zich, het is een middel om ieder kind zodanig te begeleiden en te stimuleren dat het haar of zijn plek weet te vinden in een sterk veranderende wereld.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Startbijeenkomst organiseren voor het ontwikkelen van Integrale Kindcentra.	4e kwartaal 2016	Gemeente.
2.	Instellen werkgroep voor het opstellen van uitgangspunten/criteria voor Integrale Kindcentra in L-V. Kindcentra hebben daarbij niet één verschijningsvorm, maar wel gemeenschappelijke criteria.	2e kwartaal 2017	Schoolbesturen, kinderopvangorganisaties, jeugdformaat en gemeente
3.	In kaart brengen welke scholen en kinderopvanginstellingen nauw willen samenwerken (zich om willen vormen tot IKC) en welke wél willen samenwerken maar geen organisatorische eenheid als doel hebben.	3e kwartaal 2017	Schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en gemeente

Ambitie 2: In kaart is gebracht welke gebouwen geschikt zijn, of geschikt zijn te maken voor een Integraal Kindcentrum			
Toelichting: Om samenhang te realiseren is het wenselijk dat het primair onderwijs, peuterspeelzalen en kinderopvang zoveel mogelijk onder één dak zijn gehuisvest. Overigens is de kern het samenwerken van instanties en dat hoeft niet persé in één gebouw.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Onderzoek wordt gedaan naar ruimtelijke mogelijkheden waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen: Nieuwbouw van basisscholen Basisscholen in de nabijheid van voorzieningen Overige basisscholen	2 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en gemeente.
2.	Onderzoek wordt gedaan naar de ligging van voorzieningen die Integrale Kindcentra kunnen versterken (bv jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg, cjb en bibliotheek).	2 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en gemeente
3.	Verstrekken van een éénmalige aanjaagsubsidie voor de totstandkoming van een IKC bij voorbeeldscholen.	4 ^e kwartaal 2016	Schoolbesturen en gemeente

Ambitie 3: Bekostigingswijze benodigde extra ruimten voor Integrale Kindcentrum is vastgesteld			
Toelichting: Ruimten van integrale Kindcentra dienen multifunctioneel te worden gebruikt.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Becijferen huurtarief Integrale Kindcentra (in relatie tot schoolgebouwen).	4 ^e kwartaal 2016	Gemeente

Ambitie 4: Een tiental scholen/kinderopvang heeft zich ontwikkeld tot een Integraal Kindcentrum.			
Toelichting: Om de ambitie te verwezenlijken zullen proces en kaders nauwkeurig moeten worden omschreven.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Scholen/kinderopvang starten met de planvorming ontwikkeling naar Integrale Kindcentra.	2016/2017/2018	Schoolbesturen en kinderopvangorganisaties

Speerpunt 2 Brede scholen voortgezet onderwijs

Rond het voortgezet onderwijs zet Leidschendam-Voorburg in op de ontwikkeling van brede scholen. Een brede school in het voortgezet onderwijs heeft een bredere functie dan die van onderwijsgever alleen en werkt structureel samen met meerdere partners op het gebied van welzijn, zorg, sport en kunst en cultuur. Gezamenlijk creëert men zinvolle arrangementen. Daarbij kan de brede school verschillende vormen aannemen zoals geïntegreerde huisvesting, samenwerkende instellingen in één gebouw of versterking van de samenwerking tussen bestaande voorzieningen. Hierbij zetten we in op een optimaal gebruik door het onderwijs van de sportvoorzieningen in de gemeente.

Verskillende manieren van leren

De meerwaarde van de brede school zit in de hoeveelheid en diversiteit aan ervaringen die leerlingen kunnen opdoen. Dit houdt verschillende manieren van leren in. Er is aandacht voor diverse thema's, die verder gaan dan spellen en wiskunde. Leidschendam-Voorburg gaat voor brede scholen in het voortgezet onderwijs die optimaal recht doen

aan de talenten van alle jongeren en waar leerlingen aangemoedigd worden om hun talenten te ontwikkelen. Hun onderwijsloopbaan wordt bepaald door hun capaciteit en niet door systemen.

Samenwerking

Goed voortgezet onderwijs werkt slim en effectief samen met partners in het leer- en ontwikkelingsproces van jongeren: bedrijven, jeugdzorg, gemeente, jeugd- en jongerenwerk, vrijwilligersorganisaties, de centra voor jeugd en gezin, sport, cultuur, buurtwerk, basisscholen, roc's, hbo's, universiteiten en, niet in de laatste plaats, de ouders. Bij voorkeur is het jongerenwerk aanwezig in de brede school voortgezet onderwijs.

Dit zorgt voor ontschotting tussen de verschillende leefwerelden van de leerlingen. In Leidschendam-Voorburg investeren we tevens in de verbinding met de wijk, haar bewoners en voorzieningen.

Speerpunt 2: Brede scholen voortgezet onderwijs (en primair onderwijs)

Ambitie 1: Veurs Lyceum heeft muziek bevorderd en avonden voor de buurt georganiseerd			
Toelichting Scholen voor vo hebben onvoldoende tijd om binnen het lespakket muzikaal talent te stimuleren. Het Veurs Lyceum wil een aanbod na schooltijd organiseren.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	De ontwikkeling van muzikaal talent zal worden bevorderd door na schooltijd leerlingen met instrumenten en zang in aanraking te brengen.	4 ^e kwartaal 2016	School Veurs Lyceum
2.	Jaarlijks zal in het voorjaar een muziekavond voor de buurt worden georganiseerd.	1/2 ^e kwartaal 2017	School Veurs Lyceum

Ambitie 2: Veurs Lyceum heeft soosmiddagen georganiseerd die niet alleen voor de leerlingen toegankelijk zijn maar ook voor anderen jeugdigen			
Toelichting: Leerlingen blijven op school rondhangen omdat activiteiten in de wijk nauwelijks worden georganiseerd.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Organiseren van soosmiddagen	2017	School Veurs Lyceum

Ambitie 3: Sint Maartenscollege heeft activiteiten georganiseerd die voor de buurt en basisschoolleerlingen toegankelijk zijn			
Toelichting: Sint Maartenscollege wil de buurt betrekken bij hun culturele en sportieve activiteiten.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	De op de school aanwezige schaakclub wordt ook opengesteld voor basisschoolleerlingen van groepen 7 en 8.	4 ^e kwartaal 2016	School Sint Maartenscollege
2.	Het jaarlijks door de school georganiseerde tafeltennistoernooi wordt verbreed met een toernooi voor basisschoolleerlingen.	2 ^e kwartaal 2017	School Sint Maartenscollege
3.	De wijk wordt uitgenodigd om door de school georganiseerde muziekvoorstellingen bij te wonen.	2 ^e kwartaal 2017	School Sint Maartenscollege

Ambitie 4: Het stimuleren en ondersteunen van (na)schools aanbod, wijkinitiatieven en/of wijknetwerk(en). PO			
Toelichting: Samen met betrokken partners wijkinitiatieven en/of wijknetwerk(en) stimuleren en ondersteunen.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Realiseren van een vraaggericht (na)schools aanbod van culturele activiteiten.	2016	Combinatiefunctionaris
2.	In het kader van wijkgericht werken de kansen en bedreigingen per wijk inventariseren.	2016	Combinatiefunctionaris
3.	Op basis van de inventarisatie een passend aanbod organiseren, gericht op sport, bewegen en cultuur.	2016	Combinatiefunctionaris
4.	Stimuleren/ondersteunen van wijkinitiatieven/wijknetwerk	2016	Combinatiefunctionaris
5.	Voor alle kinderen in de aandachtswijken een vraag- en wijkgericht naschools aanbod realiseren dat bijdraagt aan hun brede ontwikkeling.	2016	Combinatiefunctionaris
6.	Coördineren van bredeschoolnetwerken in de aandachtswijken.	2016	Combinatiefunctionaris
7.	Samen met betrokken partners opstellen van een gezamenlijke visie en uitvoeringsplan voor de wijk.	2016	Combinatiefunctionaris
8.	Twee keer per jaar monitoren, evalueren en bijsturen van het proces brede schoolontwikkeling.	2016	Combinatiefunctionaris
9.	Organiseren van een sport- of beweevenement minimaal één keer per jaar per aandachtswijk.	2016	Combinatiefunctionaris
10.	Het netwerk van cultuuraanbieders in kaart brengen en onderlinge samenwerking stimuleren.	2016	Combinatiefunctionaris
11.	Bijdragen aan de verdieping van het cultuurmenu.	2016	Combinatiefunctionaris

Speerpunt 3 Gezonde en veilige scholen

In het onderwijs in Leidschendam-Voorburg besteedt men structureel aandacht aan gezondheid en veiligheid.

Een gezonde omgeving

Jeugdigen in Leidschendam-Voorburg groeien zo veel mogelijk op in een gezonde en veilige omgeving. Een kind moet veilig naar school kunnen fietsen, gezond eten, veel bewegen en spelen op een uitdagend schoolplein in een gezonde leefomgeving.

Educatie over gezondheid

Er is een ruim aanbod van onderwijs en voorlichting over gezondheid en voeding. Sport en bewegingsonderwijs worden optimaal ingezet. Op school leren kinderen hoe ze gezond kunnen leven en op een verantwoorde en duurzame manier met hun omgeving kunnen omgaan.

Sociale en fysieke veiligheid

Leidschendam-Voorburg zet in op de preventie en aanpak van gedrag dat de sociale en fysieke veiligheid van leerlingen en schoolmedewerkers in gevaar kan brengen.

Aandacht is er voor onderwerpen zoals pestgedrag, seksueel overschrijdend gedrag, wapengebruik en radicalisering. De komende periode wordt in het bijzonder werk gemaakt van het onderwerp 'omgaan met sociale media'.

Signalering

Voor de gezondheid en veiligheid van het kind investeren we in een goede relatie en communicatie tussen kind, ouders, school, kinderopvang en andere partners. Medewerkers van het onderwijs en de partners zijn breed opgeleid en signaleren en handelen bij vragen op het gebied van gezondheid, sociale ontwikkeling en veiligheid. Scholen beschikken over een goede zorgstructuur gericht op individuele signalering en doorverwijzing.

Sport

Sport draagt bij aan de ontwikkeling van 0 tot 27 jarigen. De gemeente kent een scala aan sportvoorzieningen. Scholen en sportverenigingen werken samen om onderwijs en sport op elkaar aan te laten sluiten.

Speerpunt 3: Gezonde en veilige scholen

Ambitie 1: Plannen van aanpak fysieke veiligheid rond scholen en buitenschoolse opvang zijn vastgesteld PO, VO en bso's.			
Toelichting: Rond scholen en bso's vinden veel verkeersbewegingen plaats. Preventie bevordert de fysieke veiligheid.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Gefaseerd per jaar een pakket kleinschalige maatregelen opstellen en uitvoeren ter verbetering van de verkeersveiligheid rond basisscholen, bso's en op routes van en naar scholen voor voortgezet onderwijs.	2016-2017-2018	Schoolbesturen en gemeente
2.	Opstellen van een voorlichtingsplan over schoolroutes voor de leerlingen.	2 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen

Ambitie 2: Educatief programma gericht op bevorderen gezonde leefstijl en gedrag wordt aangeboden aan PO, VO en bso's.			
Toelichting: Structureel dienen onderwerpen voor gezonde leefstijl en gedrag aandacht te krijgen.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Inventariseren bestaande lespakketten en bestaand aanbod vanuit GGD.	2017/2018	Schoolbesturen, JGZ, Schoolformaat en GGD
2.	Aanbod structuren en beoordelen op onderwerpen als pestgedrag, enz. Doelgroepen gaan bepalen (zowel leerlingen als ouders).	2017/2018	Schoolbesturen, JGZ, Schoolformaat en GGD
3.	Voorlichtingsplan opstellen, waarin ook de rol van ouders wordt omschreven.	2017/2018	Schoolbesturen, JGZ, Schoolformaat, en GGD
4.	Nagaan of aanstellen coördinator wenselijk is.	1 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen, JGZ, Schoolformaat en GGD
5.	Opstellen actieplan leerlingen bewegen tijdens de reguliere lessen.	2017-2018	Schoolbesturen, JGZ, GGD en gemeente
6.	Inventarisatie aanbod gezond eten in schoolkantines	2017-2018	Schoolbesturen
7.	Alle schoolpleinen moeten, uiterlijk in 2020, volledig rookvrij zijn.	2017-2018	Schoolbesturen, JGZ, GGD en gemeente
8.	Gezamenlijk een bijdrage leveren aan de aanpak van social media op scholen voor VO. Betreft bestrijden van problemen die VO scholen ervaren op het gebied van sociaal-mediagebruik (sexting, grooming, pesten). In het Veilige Scholen Overleg is de problematiek meerdere keren onderwerp van gesprek geweest. De gemeente bekostigt de start van het project terwijl de VO scholen zelf het vervoltraject financieren. Onderzoek doen naar de gewenste aanpak van social media bij de hoogste groepen van de basisscholen.	2016-2017 2017	Schoolbesturen, JGZ, Schoolformaat, GGD en gemeente
9.	Inventariseren beweegachterstand bij leerlingen van groep 1 t/m 8 in het basis-onderwijs en aansluitend hierop een plan van aanpak maken.	2017-2018	Combinatiefunctionaris

Ambitie 3: Scholen, buitenschoolse opvang en sportverenigingen werken samen om onderwijs en sport beter op elkaar aan te sluiten. PO, VO en bso's.			
Toelichting: Sport bevordert gezondheid en daarmee leerprestaties. Scholen en sportverenigingen kunnen elkaar versterken.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Scholen, bso en sportverenigingen met elkaar in contact brengen, samenwerking stimuleren, raakvlakken onderzoeken en nagaan op welke onderdelen organisaties elkaar kunnen versterken. Opstellen plan van aanpak.	1 ^e kwartaal 2017	Scholen, sportverenigingen en gemeente (combinatie-functionaris)
2.	Basisschoolleerlingen en vmbo-leerlingen laten kennismaken met verschillende sporten en stimuleren lid te worden van een vereniging.	2016-2017-2018	Combinatiefunctionaris
3.	Organiseren van (grote) sportevenementen met scholen zowel wijkgebonden als gemeentebreed (o.a. de nationale sportweek en de sportolympiade).	2016-2017-2018	Combinatiefunctionaris

Ambitie 4: Toegankelijkheid en omvang voorzieningen voor bewegingsonderwijs worden verruimd. PO en VO.			
Toelichting: Leerlingen zijn aangewezen op gebruik van gymlokalen, sporthallen en sportvelden. Uitbreiding in de onmiddellijke nabijheid van scholen is soms niet mogelijk.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Inventariseren knelpunten, zowel ruimtelijk als financieel	3 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen
2.	Opstellen plan van aanpak	4 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen en gemeente

Ambitie 5: Scholen zijn in het bezit van het certificaat gezonde school PO en VO.			
Toelichting: Het certificaat is een erkenning voor scholen die structureel, planmatig en integraal werken aan het verbeteren van de gezondheid van leerlingen.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Scholen werken aan het thema gezonde school.	2016-2017-2018	Scholen, JGZ en GGD
2.	Realiseren van minimaal 1 PO- en 1 VO-school als ambassadeur gezonde school.	2017-2018	Combinatiefunctionaris

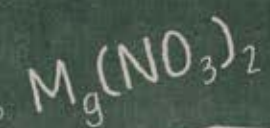

Supply
Demand
Quantity

1,3,5,7,9,11,13,15,17

practice - essential
learning objective

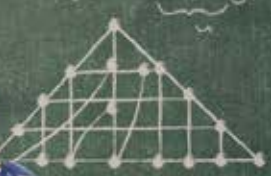
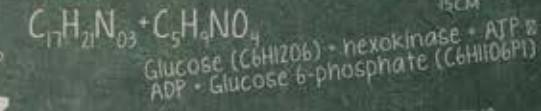
```
<code>DOCTYPE html</code>  
<html>  
<body>  
<h1>First Heading</h1>  
<p>First paragraph</p>  
</body>  
</html>
```


$$V = VO(1 + \beta \Delta T)$$

$$E = MC^2$$

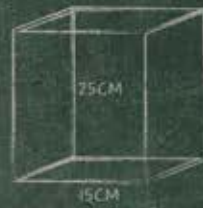
$$\sin y = 2 \sin(x - y) / \cos y = -2 \sin(x - y)$$

$$\sin^2 \theta + \cos^2 \theta = 1$$

$$\sec 2(x) + \tan 2(x) = 1$$

HARRASSMENT

$$y^2 / a^2 - x^2 / b^2 = 1$$

TAX

$$R_{eq} = R_1 + R_2 + R_3 + \dots$$

$$\tan 2(x) + 1 = \sec 2(x)$$
$$L = LO(1 + \alpha \Delta T)$$

A	V	B
V	0	V
0	0	V
0	0	C

$$y(t) = O(1 - e^{-t/\tau})$$
$$I(t) = \frac{E}{R} e^{-t/RC}$$
$$C = \frac{Q}{V}$$
$$C_1 + C_2 + \dots + C_n = C$$
$$\frac{1}{C_{eq}} = \frac{1}{C_1} + \frac{1}{C_2} + \dots + \frac{1}{C_n}$$
$$V_c = \frac{Q_c}{C}$$
$$C = \frac{Q}{V}$$
$$y = C_1 e^{k_1 x} + C_2 e^{k_2 x}$$
$$y^{(n)} = S(x)$$
$$y^{(n)} = \frac{1}{x} e^{kx}$$
$$y = \frac{1}{x} + C$$

$$x = x_0 + v_0 t + \frac{1}{2} a t^2$$
$$v_f = v_0 + a t$$

Speerpunt 4 Onderwijshuisvesting

Goed onderwijs kan alleen in schoolgebouwen die passen bij de eisen van deze tijd: schoon, veilig, comfortabel en duurzaam. Wij willen schoolgebouwen zonder achterstallig onderhoud en met een gezond binnenklimaat.

Naar school in de eigen wijk

Voor het basisonderwijs geldt dat de onderwijshuisvesting moet voorzien in een dekkend aanbod. Voor het voortgezet onderwijs is er voldoende aanbod op ieder onderwijsniveau. De onderwijshuisvesting en de leerlingaantallen bepalen de spreiding van het onderwijs. Om de spreiding van de onderwijsvoorzieningen in Leidschendam-Voorburg te borgen, streven gemeente en schoolbesturen naar volumeafspraken wat betreft de leerlingaantallen.

Kind centraal in ontwerp

De ontwikkeling van de jeugdige is leidend voor de inrichting van de accommodatie. De schoolgebouwen sluiten aan op het onderwijsconcept, werken ondersteunend voor de ontwikkeling van kinderen en bieden een goede werkomgeving voor het personeel van de school. Het schoolgebouw is geschikt voor een diversiteit aan (onderwijs)activiteiten.

Gezond en duurzaam

De schoolgebouwen zijn duurzaam gebouwd en kennen een gezond binnenklimaat en een gezonde exploitatie. Een gezond en goed gebouw heeft een positief effect op

het gedrag, het welbevinden en het leerproces van de kinderen en leerkrachten die het gebouw dagelijks gebruiken. Duurzaamheid doen we voor de toekomstige generaties. Door onderwijs te volgen in een duurzaam gebouw leren leerlingen wat het belang is van het maken van duurzame keuzes. Daarbij leren zij ook hoe ze later zelf duurzame keuzes kunnen maken.

Flexibiliteit

De schoolgebouwen moeten gedurende hun levensloop flexibel zijn. Dat wil zeggen dat ze (eenvoudig) aan te passen zijn, immers de wereld verandert continu. De functionaliteit van een schoolgebouw beoordelen we in relatie tot deze veranderingen: er worden constant nieuwe eisen gesteld aan schoolgebouwen. Uitgangspunt is dat het gebouw ook geschikt is om er andere voorzieningen in onder te brengen, bijvoorbeeld door meervoudig ruimtegebruik. De schoolgebouwen zijn voor de ouders en de buurtbewoners aantrekkelijk om tijd door te brengen.

Buitenruimte

Naast het gebouw is de buitenruimte een belangrijk onderdeel van de school. We willen voldoende uitdagende buitenruimte hebben voor onze kinderen. Naast een groene uitstraling – waardering voor natuur en milieu – biedt de buitenruimte mogelijkheden tot bewegen voor kinderen.

Speerpunt 4: Onderwijshuisvesting

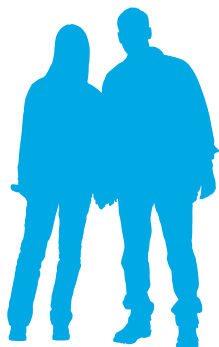
Ambitie 1: Integraal Huisvestingsplan VO is vastgesteld.			
Toelichting: Het Integraal Huisvestingsplan VO biedt een strategisch overzicht van vraag en aanbod naar voorzieningen voor het voortgezet onderwijs. Het plan signaleert knelpunten en biedt oplossingen. Het Integraal Huisvestingsplan VO volgt op het in 2015 vastgestelde Huisvestingsplan voor het Primair Onderwijs.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	IHP VO vaststellen door gemeente en schoolbesturen (in het IHP wordt een doorkijkje gegeven naar de voorgenomen investeringen in het VO voor de periode 2016-2026).	4 ^e kwartaal 2016	Schoolbesturen en gemeente
2.	In beeld brengen bestaand onderwijsaanbod en anticiperen op het door de schoolbesturen in 2018 vast te stellen Regionaal Plan Onderwijsvoorzieningen VO.	1 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen en gemeente
3.	Verdiepingslag hoogte normkosten (n.a.v. IHP PO en VO)	4 ^e kwartaal 2016	Schoolbesturen en gemeente

Ambitie 2: Volumeafspraken leerlingaantallen PO zijn gemonitord			
Toelichting: Om te komen tot een adequate spreiding en om de toegang te waarborgen tot de basisscholen zijn in 2015 met de schoolbesturen volumeafspraken gemaakt. (Bron IHP PO 2015)			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Aan de hand van de leerlingaantallen per 1 oktober 2016 nagaan hoe de afspraken in de praktijk vorm krijgen.	1 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen en gemeente
2.	Afhankelijk van de uitkomsten van actie nr. 1 verandervoorstellen doen.	2 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen en gemeente

Ambitie 3: Ruimten voor IKC-ontwikkeling zijn beschikbaar. PO.			
Toelichting: De onderwijsvisie bevordert de totstandkoming van IKC-voorzieningen. Het ruimtelijk aspect vormt daar een onderdeel van.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Onderzoeken bij welke scholen zich een extra ruimtevraag gaat voordoen en ook of ruimten vrijkomen.	2016-2017-2018	Schoolbesturen en gemeente
2.	Prioriteren van de ruimtevragen en onderzoek doen naar de financiële en ruimtelijke mogelijkheden.	2016-2017-2018	Schoolbesturen en gemeente

* Voor de periode tot en met 2018 zijn middelen beschikbaar voor nieuwbouw van de basisscholen Groen van Prinsterer, Dijsselbloem, Maarten vd Velden, De Wegwijzer, Trampoline, Emmaüs (gedeeltelijk), Pius X en bij het voortgezet onderwijs Veurs Voorburg en vervanging van de Maartenshal. Een investeringsvolume van meer dan € 25 miljoen.

Ambitie 4: Waar mogelijk zijn groene schoolpleinen gerealiseerd. PO.			
Toelichting: De buitenruimte is een belangrijk onderdeel van de school. Een groene uitstraling maakt kinderen natuur en milieubewust.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Onderzoeken welke schoolpleinen in aanmerking kunnen komen voor vergroening.	2e kwartaal 2017	Schoolbesturen en gemeente
2.	Prioriteren van aanvragen en onderzoek doen naar de financiële mogelijkheden.	3 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen en gemeente

Ambitie 5: Zoveel mogelijk schoolgebouwen hebben etiket klasse B ten aanzien van frisse scholen. PO en VO.			
Toelichting: Een duurzaam schoolgebouw bevordert een gezond werk- en leefklimaat voor leerlingen en docenten. Vanaf 1 januari 2015 zijn de eisen in het Bouwbesluit voor nieuwbouw zodanig verzwaaard dat bij nieuwbouw voor de thema's energie en lucht minimaal Frisse Scholen klasse B gerealiseerd moet worden.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Inventarisatie en analyse gewenste duurzaamheidsmaatregelen	2 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen en gemeente
2.	Definiëren verbetermaatregelen en scenario's	3 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen en gemeente
3.	Onderzoek financieringsmogelijkheden (inclusief subsidiemogelijkheden)	3 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen en gemeente

Ambitie 6: Overzicht van alle binnensportaccommodaties door het onderwijs te gebruiken is beschikbaar. PO en VO.			
Toelichting: Een actueel overzicht stelt gebruikers in staat om efficiënt en flexibel gebruik te kunnen maken van accommodaties. Tevens wordt leegstand zo veel mogelijk voorkomen.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Inventariseren en in beeld brengen binnensportaccommodaties zoals sporthallen en gymnastieklokalen van het primair en voortgezet onderwijs.	2 ^e kwartaal 2017	Gemeente

Ambitie 7: Inventarisatie van vraag en aanbod naar meervoudig gebruik van onderwijsruimten is gerealiseerd PO			
Toelichting: Meervoudig gebruik van onderwijsruimten stelt gebruikers in staat extra activiteiten te ontplooiën en komt tevens de exploitatie ten goede.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Inventariseren vraag en aanbod van onderwijsruimten die meervoudig gebruikt kunnen worden.	2 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen en gemeente
2.	Afspraken over het delen en meervoudige gebruik van onderwijsruimten tussen het onderwijs en derden.	3 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen en gemeente

Ambitie 8: Onderzoek naar de haalbaarheid van een klimaatneutrale school is verricht PO en VO			
Toelichting: De gemeente wil inzetten op duurzame onderwijsgebouwen			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Startbijeenkomst organiseren en nader onderzoek doen naar klimaatneutrale les- en gymgebouwen in de gemeente.	4 ^e kwartaal 2016	Schoolbesturen en gemeente
2.	Inventariseren welke scholen bij een pilot afvalscheiding betrokken willen worden.	3 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen en gemeente
3.	Inventariseren welke scholen er interesse hebben in meer zonnepanelen op hun dak OF vanuit eigen investering (SDE subsidie) OF wel d.m.v. postcode roos (anderen investeren in zonnepanelen op het dak van de school).	2 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen en gemeente
4.	Inventariseren welke scholen de mogelijkheden van een groen dak willen onderzoeken.	3 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen en gemeente

Speerpunt 5 Relatie onderwijs - arbeidsmarkt

Onderwijs en arbeidsmarkt sluiten in Leidschendam-Voorburg sterk op elkaar aan. Van belang is dat leerlingen vaardigheden leren die aansluiten bij de arbeidsmarkt en dat zij zich tijdig oriënteren op de arbeidsmarkt. We leiden jongeren niet op voor beroepen waar geen vraag meer voor is. Tegelijkertijd hebben we niet de illusie dat we beroepen met toekomstperspectief kunnen benoemen.

Passie voor een beroep

Leerlingen maken de juiste opleidingskeuze die past bij de beroepsrichting die zij ambiëren. De opleidingen die leerlingen volgen, maken duidelijk wat voor werk ze kunnen verwachten. Daarbij spelen bedrijven, ondernemers en organisaties een belangrijke rol. Zij bieden relevante informatie en ervaringen. We stellen de leerlingen in staat om in een vroeg stadium beroepen in de praktijk te verkennen waardoor ze passie voor een beroep krijgen en de juiste vaardigheden ontwikkelen. Het bedrijfsleven is daarom zowel in het primair als in het voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs aanwezig.

Om de instroom in technische beroepen te bevorderen, bieden we kinderen, vooruitlopend op het reguliere aanbod van techniek in het basisonderwijs in 2020, (naschoolse) techniekarrangementen.

Afstemming en verbinding

Het bedrijfsleven communiceert met het onderwijs en geeft aan waar haar behoeften liggen. De gemeente speelt een verbindende rol tussen scholen en het bedrijfsleven. De verbinding zoeken we ook in ruimtelijke zin, zodat gebouwen worden gedeeld door scholen, ondernemers en wijkfaciliteiten.

Economische zelfstandigheid

Een serieuze start van een arbeidsmarktcarrière betekent dat er zo veel mogelijk voltijdbanen voor jongeren worden gecreëerd.

Speerpunt 5: Relatie onderwijs - arbeidsmarkt

Ambitie 1: Platform Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt is versterkt			
Toelichting: Een krachtiger en breder platform kan nog meer verbindingen leggen tussen de diverse beleidsterreinen (representatieve afspiegeling van het krachtveld).			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Verbreding van het platform door aansluiting van meer onderwijspartners en werkgevers.	2016 e.v.	Platform Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt

Ambitie 2: Scholen zijn bezocht door werkgevers (incl. gemeente en overige dienstverleners)			
Toelichting: Jongeren kennis laten maken met werkgevers			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Plan van aanpak opstellen voor het organiseren van bezoek en het houden gastlessen van bedrijfsleven op VO scholen (organiseren van bezoek en gastlessen etc., zie ook actieplan jeugdwerkgelegenheid 2016 e.v.).	2016-2017-2018	Platform Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt, schoolbesturen en gemeente

Ambitie 3: Leerlingen in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs hebben kennisgemaakt met verschillende beroepen.			
Toelichting: Jongeren kunnen op deze manier passie voor een beroep ontwikkelen en dit vergemakkelijkt de beroepskeuze.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Organiseren van meeloopdagen/snuffelstages.	2016-2017-2018	Schoolbesturen, platform EOA en gemeente
2.	Leerlingen betrekken bij productontwikkeling en dienstverlening.	2016-2017-2018	Schoolbesturen

Ambitie 4: Minimaal de helft van de werkzoekende jongeren volgt onderwijs of heeft werk.			
Toelichting: 50% van de jongeren met een uitkering worden toegeleid naar een opleiding of werk met extra aandacht voor die jongeren die afstand hebben tot onderwijs en arbeid.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Analyse van de doelgroep (vermeende thuiszitters/niet in beeld)	4 ^e kwartaal 2016	Gemeente, jgz. En Schoolformaat
2.	Ontwikkelen plan van aanpak thuiszitters.	2 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen, samenwerkingsverbanden, Schoolformaat en gemeente
3.	Start uitvoering plan van aanpak	3 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen, Schoolformaat en gemeente

Ambitie 5: Aantal stageplekken is verhoogd. VO en MBO.			
Toelichting: Leerlingen kunnen beschikken over een stageplek passend bij hun opleiding en ambitie.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Analyse van vraag en aanbod naar stageplekken. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen vmbo stages en mbo stages.	2 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen en gemeente en platform EOA
2.	Opstellen plan van aanpak invulling stageplekken	1 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen, gemeente en platform Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt

Ambitie 6: Leerlingen hebben op de basisschool en bso kennisgemaakt met techniekonderwijs en inzicht bestaat over de toekomst van het techniekonderwijs.			
Toelichting: Het is wenselijk om de instroom in technische beroepen te bevorderen.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Subsidiëren van arrangementen aan basisscholen door het Huygens Lab*	3 ^e kwartaal 2016	Schoolbesturen en gemeente
2.	Subsidiëren van naschoolse techniekworkshops op vijf basisscholen door het Huygens Lab i.s.m. Sport en Welzijn	3 ^e kwartaal 2016	Schoolbesturen en gemeente
3.	Koppelen bedrijven aan Techniekmenu, ontwikkelen lesmodules en opdrachten.	3 ^e kwartaal 2016	Schoolbesturen en gemeente
4..	In beeld brengen ontwikkeling techniekonderwijs (bijvoorbeeld een Technasium)	3 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen en gemeente

*Het Huygens Lab verrijkt Wetenschap en Technologie onderwijs op basisscholen in Zuid-Holland door scholen slim te verbinden met de buitenwereld. In samenwerking met bedrijven, scholen voor voortgezet onderwijs, onderzoekers, musea en ouders worden workshops, gastlessen, excursies en projecten ontwikkeld gericht op onderzoekend en ontwerpend leren. Het Huygens Lab biedt sinds het schooljaar 2014-2015 het Techniekmenu aan op diverse basisscholen in de gemeente. Vanaf het schooljaar 2016-2017 bestaat het plan om twee vakdocenten van het Corbulo College structureel elk één dag in de week vrij te maken voor het verzorgen van technieklessen op basisscholen en het ondersteunen van basisschoolleerkrachten. De kosten per schooljaar van € 10.000 betreffen een bijdrage in de personeels- en materiaalkosten.

Ambitie 7: Passende werknemers profielen zijn beschikbaar			
Toelichting: Jongeren moeten opgeleid worden voor beroepen waar in de toekomst vraag naar is. Tegelijkertijd is niet bekend hoe beroepen over bijvoorbeeld tien jaar er uit zullen zien.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Opstellen schets van de werknemer over tien jaar en uitvragen bij de tien grootste werkgevers in de gemeente en onderzoek doen naar ervaringen elders.	2 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen, gemeente, werkgevers, platform EOA en het UWV.

Speerpunt 6 Passend Onderwijs

De samenwerkingsverbanden van het primair en voortgezet onderwijs, het mbo en de gemeente werken samen om onderwijs en zorg goed op elkaar aan te sluiten. Naast de basisondersteuning die elke school biedt, bestaat binnen het samenwerkingsverband de mogelijkheid leerlingen te ondersteunen met individuele of groepsarrangementen. Scholen kunnen ook helpen om problemen bij kinderen tijdig te signaleren. Hiermee is een op de behoefte van de leerling en eventueel het gezin afgestemd pakket van onderwijs, ondersteuning en zonodig zorg beschikbaar. Gemeente en onderwijs zorgen samen voor systemen die op elkaar aansluiten. Scholen zorgen ervoor dat iedere leerling die op hun school zit, of die zich bij hun school aanmeldt, een passende plek binnen het samenwerkingsverband krijgt. De school kijkt daarbij eerst wat zij zelf kan doen.

Hoogbegaafde leerlingen

Passend onderwijs gaat over een zo passend mogelijk onderwijsaanbod voor alle leerlingen. Niet alleen voor leerlingen met een beperking of een leerprobleem, maar ook voor talentvolle en hoogbegaafde leerlingen. Ook zij hebben op school uitdaging nodig.

Recht voor het kind

Alle kinderen in Leidschendam-Voorburg die zijn aangewezen op onderwijs (primair/voortgezet/speciaal/middelbaar beroeps) hebben recht op de voor hen meest passende plek, passende ondersteuning en zorg voorzover dat op basis van hun onderwijsbehoefte gewenst is. De plek is zo dicht mogelijk bij de woning. Ouders/verzorgers van de leerlingen spelen hierbij een belangrijke rol en ook de leerling zelf kan inbreng hebben. Wij willen uit alle kinderen het beste halen.

Speerpunt 6: Passend Onderwijs PO/VO

Ambitie 1: Inzet op vroegsignalering bij kinderen is versterkt (PO/VO).			
Toelichting: Tijdig signaleren van problemen bij kinderen voorkomt schooluitval en zorgt voor meer preventieve inzet van ondersteuning en zorg. Activiteiten binnen het passend onderwijs sluiten zo veel mogelijk aan bij de doelen en de werkwijze in het brede sociale domein. Integraliteit, maatwerk en vroegsignalering kenmerken deze aanpak.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Opstellen en uitvoeren van een professionaliseringsprogramma vroegsignalering. Hierbij wordt ook een relatie gelegd met laaggeletterdheid bij ouders en het onderwijsachterstandenbeleid.	2016 - 2017	Samenwerkingsverband schoolmaatschappelijk werk, Jeugdgezondheidszorg, jeugdzorg, Schoolformaat kinderopvang-organisaties en gemeente

Ambitie 2: Voorschoolse organisaties en basisscholen werken nauw samen in zorg- en signaleringsstructuur (PO/VO).			
Toelichting: Indien systemen beter op elkaar aansluiten kan bijtijds actie worden ondernomen richting het kind en het gezin.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Ontwikkelen en hanteren uniform overdrachtsformulier voorschoolse periode richting primair onderwijs en primair onderwijs richting voortgezet onderwijs.	2 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen, Schoolformaat en gemeente
2.	Zorg en signaleringsstructuur onderzoeken en realiseren in de voorschoolse periode.	2016/2017	Kinderopvangorganisaties en gemeente
3.	Voorsorteren op één kind (gezin), één plan (of afstemming van plannen) met een duidelijke combinatie onderwijs en zorg.	2017	SWV, schoolbesturen en gemeente

Ambitie 3: Relatie onderwijs-jeugdbescherming is versterkt (PO/VO).			
Toelichting: Thuiszitten moet zo veel mogelijk worden voorkomen. De vraag beantwoorden of kinderen terecht thuiszitten.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Verbeteren relatie en informatie-uitwisseling tussen jeugdbescherming West en samenwerkingsverbanden.	2016/2017	Jeugdbescherming West, samenwerkingsverbanden en gemeente
2.	Helderheid over de verantwoordelijkheden route Veilig Thuis, in relatie tot scholen.	2 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen, gemeente en jeugdbescherming
3.	Verbeteren werkprocessen samenwerkingsverband en leerplicht; ook regio hierbij betrekken.	2 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen en gemeente (leerplicht)
4.	Verzuimbeleid aanscherpen en bestaande protocollen inventariseren.	2016/2017/2018	Schoolbesturen, JGZ en gemeente (leerplicht)

Ambitie 4: Leerlingen worden ondersteund om sociale vaardigheden (= weerbaarheid) te vergroten (PO/VO).			
Toelichting: Het versterken van de sociale vaardigheden en het signaleren van mogelijke achterliggende problemen tijdens de training.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Afspraken maken over en in kaart brengen van bestaande trainingen voor leerlingen op scholen PO/VO.	2016/2017	JGZ, Schoolformaat gemeente en samenwerkingsverbanden

Ambitie 5: Onderzoek naar de invoering van één aanmeldleeftijd in het primair onderwijs is verricht (PO).			
Toelichting: Het aanmelden en toegang verkrijgen op basisscholen stuit soms op problemen, invoering van één aanmeldleeftijd versoepelt mogelijk de inschrijving.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Onderzoek doen naar de werkwijze en het draagvlak voor de invoering van één aanmeldleeftijd.	4 ^e kwartaal 2016	Schoolbesturen en gemeente

Ambitie 6: Onderzoek naar de leerlingenstromen en onderwijsbehoeften in het voortgezet onderwijs is verricht (VO).			
Toelichting: Onderwijsbehoeften wijzigen en VO scholen zijn niet altijd in staat leerlingen te plaatsen.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Onderzoek doen naar leerlingenstromen in de regio.	2 ^e kwartaal 2017	gemeente
2.	In beeld brengen aan welke onderwijsvormen er behoefte is (inclusief aandacht voor hoogbegaafde en getalenteerde leerlingen).	3 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen en gemeente
3.	Opstellen plan van aanpak bij voorkeur in regionaal verband.	4 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen en gemeente

Ambitie 7: In overleg met partijen zijn diverse ontwikkelingen op het gebied van het passend onderwijs in gang gezet en versterkt.			
Toelichting: Op de ontwikkelagenda passend onderwijs/jeugdhulp staan een aantal onderwerpen die uitgewerkt worden door de samenwerkingsverbanden in overleg met de gemeente.			
Nr.	Actie(s):	Planning:	Verantwoordelijkheden:
1.	Toeleiding naar arbeid en zorg	2016/2017/2018	Samenwerkingsverbanden en gemeente
2.	Onderwijs/zorgarrangementen opstellen	2017	Samenwerkingsverbanden en gemeente
3.	Overdracht VO naar MBO onderzoeken ter voorkoming uitval op MBO	3 ^e kwartaal 2017	Schoolbesturen, samenwerkingsverbanden, Schoolformaat en gemeente

SPEER PUNT 1

Integrale Kindcentra

- Het Integraal Kindcentrum is één organisatie voor ontwikkelen en leren.
- In kaart is gebracht welke gebouwen geschikt zijn, of geschikt zijn te maken voor een integraal Kindcentrum.
- Bekostigingswijze benodigde extra ruimten voor Integraal Kindcentrum is vastgesteld
- Een tiental scholen/kinderopvang heeft zich ontwikkeld tot een Integraal Kindcentrum

SPEER PUNT 2

Brede scholen vo (en primair onderwijs)

- Veurs Lyceum heeft muziekavonden voor de buurt georganiseerd
- Veurs Lyceum heeft soosmiddagen georganiseerd die niet alleen voor de leerlingen toegankelijk zijn maar ook voor anderen jeugdigen
- Sint Maartenscollege heeft activiteiten georganiseerd die voor de buurt en basisschoolleerlingen toegankelijk zijn
- Het stimuleren en ondersteunen van (na)schools aanbod, wijkinitiatieven en/of wijknetwerk(en).

SPEER PUNT 3

Gezonde en veilige scholen

- Plannen van aanpak fysieke veiligheid rond scholen en buitenschoolse opvang zijn vastgesteld PO en VO
- Educatief programma gericht op bevorderen gezonde leefstijl en gedrag wordt aangeboden aan PO, VO en bso's
- Scholen, buitenschoolse opvang en sportverenigingen werken samen om onderwijs en sport beter op elkaar aan te sluiten. PO en VO
- Toegankelijkheid en omvang voorzieningen voor bewegingsonderwijs worden verruimd. PO en VO
- Scholen zijn in het bezit van het certificaat gezonde school PO en VO

SPEER PUNT 4

Onderwijshuisvesting

- Integraal Huisvestingsplan VO is vastgesteld
- Volumeafspraken leerlingaantallen PO zijn gemonitord
- Ruimten voor IKC-ontwikkeling zijn beschikbaar. PO
- Waar mogelijk zijn groene schoolpleinen gerealiseerd. PO
- Zoveel mogelijk schoolgebouwen hebben etiket klasse B ten aanzien van frisse scholen. PO en VO
- Overzicht van alle binnensportaccommodaties door het onderwijs te gebruiken is beschikbaar. PO en VO
- Inventarisatie van vraag en aanbod naar meervoudig gebruik van onderwijsruimten is gerealiseerd PO
- Onderzoek naar de haalbaarheid van een klimaatneutrale school is verricht PO en VO

SPEER PUNT 5

Relatie onderwijs - arbeidsmarkt

- Platform Economie, Onderwijs en Arbeidsmarkt (EOA) is versterkt
- Scholen zijn bezocht door werkgevers (incl. gemeente en overige dienstverleners)
- Leerlingen in het primair onderwijs en voortgezet onderwijs hebben kennis gemaakt met verschillende beroepen
- Minimaal de helft van de werkzoekende jongeren volgt onderwijs of heeft werk
- Aantal stageplekken is verhoogd
- Leerlingen hebben op de basisschool en bso kennis gemaakt met techniekonderwijs en inzicht bestaat over de toekomst van het techniekonderwijs

SPEER PUNT 6

Passend Onderwijs

- Inzet op vroegsignalering bij kinderen is versterkt (PO/VO)
- Voorschoolse organisaties en basisscholen werken nauw samen in zorg- en signaleringsstructuur (PO/VO)
- Relatie onderwijs-jeugdbescherming is versterkt (PO/VO)
- Leerlingen worden ondersteund om sociale vaardigheden (= weerbaarheid) te vergroten (PO/VO)
- Onderzoek naar de invoering van één aanmeldleeftijd in het primair onderwijs is verricht (PO)
- Onderzoek naar de leerlingstromen en onderwijsbehoeften in het voortgezet onderwijs is verricht (VO)
- In overleg met partijen zijn diverse ontwikkelingen op het gebied van het passend onderwijs in gang gezet en versterkt

Korte toelichting op actuele ontwikkelingen van enkele speerpunten

Integrale kindcentra

Kinderopvang/peuterspeelzaalwerk

Medio 2016 is het wetsvoorstel voor de harmonisatie van kinderopvang en peuterspeelzaalwerk naar de Tweede Kamer verzonden. Het doel van de harmonisatie is om de verschillen tussen peuterspeelzalen en kinderopvang weg te nemen en te zorgen voor een betere afstemming tussen kinderopvang, peuterspeelzaalwerk en onderwijs. Een goede overgang tussen voorschoolse voorzieningen en het basisonderwijs draagt bij aan een doorlopende leer- en ontwikkellijn voor kinderen. De harmonisatie van voorschoolse voorzieningen berust op drie pijlers: het versterken van de pedagogische kwaliteit, één kwaliteitskader voor peuterspeelzalen en kinderdagverblijven en één financieringsstructuur voor werkende ouders.

Het wetsvoorstel zorgt ook voor het gelijkrekken van de financieringsstructuur voor werkende ouders die gebruikmaken van kinderopvang en peuterspeelzalen. Op dit moment kunnen werkende ouders alleen kinderopvangtoeslag aanvragen voor kinderopvang. De nieuwe betalingswijze is gebaseerd op twee pijlers: de Rijksoverheid bekostigt kinderopvangorganisaties rechtstreeks en ouders betalen een ouderbijdrage waarvan de hoogte afhangt van hun vastgestelde inkomen. De nieuwe manier van financieren komt in de plaats van de huidige kinderopvangtoeslag. DUO gaat de nieuwe financiering uitvoeren. De invoering van de nieuwe betalingswijze van de kinderopvang gaat (in tegenstelling tot eerdere berichten) niet op 1 januari 2018 van start, maar later. Dit is nodig om een zorgvuldige overgang voor te bereiden. DUO en de Belastingdienst streven naar de ingangsdatum van deze nieuwe financiering per 1 januari 2020 met een geleidelijke invoering vanaf 1 januari 2019.

De ingangsdatum van de harmonisatie peuterspeelzalen en kinderopvang blijft op 1 januari 2018 staan.

Gezonde en veilige scholen

De Gezonde School-aanpak

De aanpak ondersteunt scholen om structureel bij te dragen aan een goede gezondheid en een gezonde leefstijl van leerlingen en medewerkers van de school. Een deel van de gezondheidsproblemen op volwassen leeftijd is al in de jeugd te voorkomen of uit te

stellen, door gezond gedrag te stimuleren. Kinderen die op jonge leeftijd al kampen met gezondheidsproblemen als gevolg van een ongezonde leefstijl, halen dat later maar heel moeilijk of helemaal niet meer in. De aanpak gaat uit van wat de school al doet, bouwt hier op voort en sluit aan bij de wensen en behoeften van de school. Scholen die werken met de aanpak kiezen één of meerdere gezondheidsthema's om mee aan de slag te gaan.

Rookvrije schoolpleinen

Roken op het schoolplein mag in 2020 niet meer. De Tweede Kamer heeft in februari 2016 ingestemd met een voorstel om alle schoolpleinen over vier jaar volledig rookvrij te maken. Uit onderzoek van het Longfonds blijkt dat zien roken, doet roken. Inmiddels heeft landelijk 80% van de basisscholen en 53% van de VO scholen een rookvrij schoolterrein.

Onderwijshuisvesting

Op 21 april 2016 was er een debat in de Tweede kamer over onderwijshuisvesting. De Kamer erkent de zorgen over de achterstand en staat van schoolgebouwen. Renovatie van schoolgebouwen zal in de wet geregeld moeten worden. De moties (Van Meenen en Van Bruins) zijn aangenomen. In de moties verzoeken zij de regering om te onderzoeken hoe in wet- en regelgeving kan worden opgenomen dat gemeenten gehouden zijn een expliciet besluit te nemen over nieuwbouw, renovatie of vervanging van schoolgebouwen ouder dan 40 jaar, tenzij daar in het integraal huisvestingsplan andere afspraken over zijn gemaakt. De PO-Raad en de VNG willen in het najaar 2016 met een voorstel komen om de knelpunten in de verantwoordelijkheidsverdeling rondom renovatie, vervangende nieuwbouw en het bestaande investeringsverbod op te lossen. Vanuit de gedachte dat onderwijshuisvesting een gezamenlijke opdracht is, is het volgens hen redelijk dat:

- gemeenten bijdragen in renovatie, als dit de levensduur van gebouwen verlengt;
- schoolbesturen bijdragen aan (vervangende) nieuwbouw als hierdoor de exploitatiekosten verminderen.

Lokale ontwikkelingen

De duurzaamheidsagenda 2016-2020 heeft bij het onderdeel 'groen en biodiversiteit' als accent groene schoolpleinen opgenomen. Het streven is om van twee naar vijf groene schoolpleinen te gaan. Scholen zijn aan zet, de gemeente stimuleert en faciliteert.

Een deel van de kosten kan ten laste van de duurzaamheidsagenda gebracht worden. Samen met geïnteresseerde scholen wordt ook naar andere financiële middelen gezocht om groene schoolpleinen aan te leggen, zo mogelijk met moestuin.

In het Klimaatplan 2009-2020 staan de afspraken, die in regioverband zijn gemaakt, uitgewerkt. Het uitvoeringsplan stelt dat scholen gefaciliteerd zullen gaan worden bij het gebruik van (landelijke) regelingen voor zonnestroom.

Onderwijs en arbeidsmarkt

Op 9 mei 2016 heeft de Minister de Tweede Kamer geïnformeerd over het rapport 'De link tussen school en werk in een polariserende arbeidsmarkt'. De werkgelegenheid aan de onder- en bovenkant van de beroepenstructuur neemt toe, terwijl banen in het middensegment sterk teruglopen. Op dit moment is er nog maar weinig bekend over de gevolgen van deze polarisatie voor afgestudeerden met een middelbaar (beroeps)diploma (mavo, havo, vwo, mbo 1, mbo 2, mbo 3, mbo 4). Het rapport toont aan dat tijdens de afgelopen twee decennia middelbare diploma's minder sterk linken naar een specifiek beroep en dat dit voor een belangrijk gedeelte verklaard kan worden door de polarisatie van de beroepenstructuur.

Opleidingen geven in hun studiebijsluiters een verkeerde voorstelling van zaken, waardoor een te rooskleurig beeld ontstaat van kansen op de arbeidsmarkt. De minister wil dit rooskleurige beeld van de arbeidsmarkt in studiebijsluiters 'corrigeren'. Zij gaat met universiteiten, hogescholen en studenten in gesprek over hoe de voorlichting beter kan. Het probleem is dat opleidingen per student geld krijgen van de overheid. De universiteiten en hogescholen hebben er dus baat bij om zo veel mogelijk studenten te trekken, ook al is er later geen plek voor ze op de arbeidsmarkt.

Nationaal Techniepact 2020

In 2013 hebben ruim 60 partijen het Nationaal Techniepact 2020 ondertekend met als centraal doel de aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt in de technieksector structureel te verbeteren en daarmee het tekort aan technisch personeel terug te dringen. Sinds de ondertekening van het Techniepact kiezen meer jongeren voor techniek; is er een toenemende betrokkenheid van het bedrijfsleven en het aanbod in het hoger

beroepsonderwijs is transparanter en breder. Kenmerkend voor het Techniepact is de regionale aanpak met een nationale ondersteuning. Op 18 april 2016 hebben de ministers Kamp en Bussemaker en staatssecretaris Dekker het geactualiseerde Techniepact 2020 in ontvangst genomen. De inzet voor 2016-2020 van het Techniepact bestaat uit twaalf doelen, van o.a. het structureel aanbieden van wetenschap en technologie in het onderwijs en het zorgen voor voldoende en vakbekwame leerkrachten tot aan het investeren in duurzame inzetbaarheid van technici.

Lokale ontwikkelingen

Het thema jeugdwerkgelegenheid heeft ook binnen de arbeidsmarktregio's Zuid-Holland Centraal en Haaglanden hoge prioriteit en staat als één van de dertien speerpunten van de gemeente hoog op de lokale politieke agenda. In het 'Actieplan Jeugdwerkgelegenheid 2016-2018' worden diverse acties benoemd om de jeugdwerkgelegenheid te verbeteren, het hoogst haalbare opleidingsniveau voor jongeren te bereiken en jongeren 'buiten beeld' te bereiken en te activeren. Hierbij is het van belang dat hulpverleners de jongere niet loslaten totdat het einddoel is bereikt. Om beleid en acties te laten slagen, is het noodzakelijk dat aangesloten wordt bij de belevingswereld van jongeren.

Passend onderwijs

Hoogbegaafdheid

Passend onderwijs gaat over een zo passend mogelijk onderwijsaanbod voor alle leerlingen. Niet alleen voor leerlingen met een beperking of een leerprobleem, maar ook voor talentvolle en hoogbegaafde leerlingen. De extra middelen die voor passend onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen beschikbaar komen, geven naar verwachting een impuls aan de kwaliteit van het onderwijsaanbod over de hele linie. Het is daarbij belangrijk dat samenwerkingsverbanden een integrale afweging maken, zodat ze voor alle leerlingen een passend onderwijsaanbod kunnen doen. Niet alle scholen zijn al even ver in het vormgeven van goed onderwijs aan hoogbegaafde leerlingen. De komende jaren wordt dan ook geïnvesteerd in de professionalisering van leerkrachten op dit terrein en het ondersteunen van scholen en samenwerkingsverbanden bij het vormgeven van hun beleid en het treffen van voorzieningen.

